

HISTÓRIA MEDZINÁRODNÉHO PRÁVA

OSNOVA

- medzinárodné právo v staroveku
- medzinárodné právo od stredoveku do 19.storočia
- medzinárodné právo od 19.storočia do roku 1945
- medzinárodné právo od roku 1945 do súčasného obdobia

STAROVEK

Základné črty medzinárodného práva staroveku

- faktická nerovnosť štátov
- regionálna povaha a geograficky obmedzený rozsah pôsobenia
 - India
 - Čína
 - Stredný východ (Mezopotámia, Babylon, Perzia)
 - Egypt
 - Rímska ríša
- veľké vzdialenosti medzi jednotlivými regiónmi

STAROVEK

- 3100 p.n.l. prvá medzinárodná zmluva o neporušiteľnosti hraníc (Lagaš - Umma)
- 2260 p.n.l. prvá medzinárodná (spojenecká) zmluva (Babylon - Elam)
- 1278 p.n.l. prvá mierová zmluva (Egypt - Chetiti) (nikdy neporušená)
- prvý prenos obyčají do textu zmluvy
- 421 p.n.l. zmluva o riešení sporov (Atény – Sparta)
- 300 p.n.l. prvé pravidlá pre medzinárodné zmluvy (India)
- 273 p.n.l. zmluva o priateľstve (Rím – Egypt)
2. storočie p.n.l. prvé písané zákony (India) určujúce pravidlá o:
- posloch
 - vedení vojny

STAROVEK

Rímska ríša ako prvý uznali rovnosť suverénnych štátov

Druhy zmlúv:

- priateľské (AMICITIA)
- pohostinské (HOSPIDIUM)
- spojenecké (FOEDUS)
 - na základe rovnosti
 - na základe ochrany

STREDOVEK

Základné črty medzinárodného práva stredoveku

- faktická nerovnosť štátov (právo silnejšieho)
- existencia viacerých regionálnych centier
 - India
 - Čína
 - Arabské kalifáty
 - Kyjevská rus
 - Byzancia
- dualizmus v medzinárodných vzťahoch
 - pápež
 - cisár
- medzinárodné právo ako súčasť cirkevného práva

STREDOVEK

- 4.-5. storočie rozpad Rímskej ríše
- neustále boje malých štátov navzájom (právo silnejšieho)
- 11.-12. storočie prvé (cirkevné) pokusy o kodifikáciu pravidiel vojnového práva
- Lateránsky koncil o zákaze používania lukov a kuší
 - Pápežská bula Inter Caetra (rozdelenie morí a oceánov medzi Portugalsko a Španielsko)
- od 13.storočia vznik prvých samostatných štátov v Európe (GB, ESP, P, F)
- 15.-16. storočie rozčlenenie cirkvi (katolicizmus, protestantizmus)
- 15.-17 storočie rozvoj vzniku nových štátov (NL, S, CH, D)
vznik nového spoločenstva štátov na základe rovnosti
17. storočie definitívna sekularizácia medzinárodného práva
(Hugo Grotius – 1583-1645, NL)

STREDOVEK

- 1648 Westfálske mierové zmluvy
- určila pravidlá úpravy medzinárodných vzťahov
 - zrod nového medzinárodného systému založeného na pluralizme
 - vznik tradičného (klasického) medzinárodného práva
- 1791 prvá ústava suverénnej krajiny (Francúzsko)
- čl.2 nezávislosť a suverenita iných štátov
- čl. 7 nezasahovanie do vlády cudzích štátov
- čl. 9 more nikto nevlastní
- čl.17 oprávnenosť obrany pre zabezpečenie suverenity, slobody alebo vlastníctva
- 1815 vznik prvej vojenskej aliancie na základe medzinárodnej dohody (Svätá aliancia A, Prusko, RUS, F)

STREDOVEK

Tradičné (klasické) medzinárodné právo

- obsahovo bohatšie a rozvinutejšie ako jeho predchodca v staroveku
- zahrňovalo:
 - zmluvné právo
 - tradičné zmluvy týkajúce sa mieru, priateľstva, vojny a neutrality
 - obchodné dohody
 - dohody o plavbách na riekach
 - dohody o právnej ochrane
 - medzinárodné námorné právo
 - sloboda plavby v medzinárodných vodách
 - inštitút garancií (záruk) plnenia
 - medzinárodné právo mierové
 - kapitulačné právo (právo zakladať silnejším štátom na území slabšieho štátu nové osady pre vlastných príslušníkov)

19.-20. STOROČIE

Základné črty medzinárodného práva

- faktická nerovnosť štátov (rovnosť len kresťanských krajín)
- spoločné záujmy a spoločné povedomie
- humanizácia ozbrojených konfliktov
- pokojné riešenie medzinárodných sporov (arbitráž)
- riešenie územných sporov a majetkových sporov o náhradu škody

19.-20. STOROČIE

- od 1848 vznik prvých medzivládnych organizácií (niekoľko desiatok)
- 1856 Deklarácia o vojnovom námornom práve
- 1864 Dohovor o zlepšení osudu ranených a chorých v poľných armádach
- 1870 zjednotenie talianskych štátov a vznik Talianska
- 1871 zjednotenie nemeckých štátov a vznik Nemeckého cisárstva
- 1899 založenie Stáleho arbitrážneho dvora (Haag)
- 1919 Versaillská mierová zmluva (ukončenie I. svetovej vojny)
- 1921 vznik Spoločenstva národov s cieľom zakázať vojnu v medzinárodnom práve
- 1922 založenie Stáleho dvora medzinárodnej spravodlivosti (od 1945 Medzinárodný súdny dvor) (Haag)
- 1928 Briand-Kelogov pakt (zaviedol pravidlo zakazujúce vojnu)
- 1929 Ženevský dohovor o zaobchádzaní s vojnovými zajatcami

SÚČASNOSŤ

Základné črty medzinárodného práva

- udržanie mieru a vytvorenie účinných prostriedkov na jeho ochranu
 - všeobecný zákaz hrozby silou a použitia sily (čl.2 Charty OSN)
- uplatňovanie práva národov na sebaurčenie (rezolúcie VZ OSN 1514, 1515)
- výrazný vplyv krajín „tretieho“ sveta na medzinárodné právo
- „povojnová“ kodifikácia medzinárodného práva
 - medzinárodné právo námorné
 - diplomatické a konzulárne
 - zmluvné
 - kozmičné
 - letecké

SÚČASNOSŤ

- 1945 vznik OSN
- po 1945 vznik ľudovodemokratických neskôr socialistických krajín
- 1961 rezolúcie Valného zhromaždenia OSN č.1514 a 1515 o priznaní práva na sebaurčenie všetkým národom žijúcim pod rôznymi formami cudzej nadvlády a okupácie
- 1966 pakty OSN o ľudských právach pre všetky národy
- 1974 Charta hospodárskych práv a povinností štátov
- 1978 Viedenský dohovor o sukcesii štátov vo vzťahu k zmluvám
- po 1989 začiatok dominancie USA v zahraničnej politike
- vybratie amerických občanov s jurisdikcie Medzinárodného trestného tribunálu

POUŽITÁ LITERATÚRA

Autor	Publikácia	ISBN	kapitola
KLUČKA Ján	Medzinárodné právo verejné (všeobecná a osobitná časť)	978-80-8078-220-7	1
DAVID Vladislav	Historie mezinárodního práva a jeho vědy	80-85341-20-4	1

Vaše
otázky
prosím ?!?